

ĐỀ THI HỌC BỔNG 2024 - 2025

MÔN: NGỮ VĂN

KHỐI: 10

ĐỀ THI CHÍNH THỨC

Thời gian làm bài: 90 phút, không kể thời gian phát đề.

Chủ đề: SỐNG TRONG THỜI ĐẠI CÔNG NGHỆ

I. ĐỌC HIỂU (10,0 điểm)

Đọc đoạn trích sau:

Thế hệ trẻ ngày nay, đặc biệt là Gen Z (những bạn sinh trong khoảng thời gian 1995 đến đầu những năm 2010) có thể nói đang sống chơi vơi giữa hai thế giới ảo - thật, bị công nghệ tác động mạnh mẽ.

Công nghệ, ứng dụng có điểm cộng là giúp cuộc sống con người tiện lợi hơn, nhưng mặt trái là bào mòn rất nhiều kỹ năng ở họ. Từ đó, thế giới quan và cách các bạn nhìn nhận mọi thứ khá khác biệt, nhiệm vụ của người thầy theo đó thêm thử thách.

Chẳng hạn, không ít người hiện nay có khuynh hướng đọc và nghĩ nhanh chứ không sâu, giới trẻ không là ngoại lệ.

Với những nhiệm vụ đầy thử thách như vậy, không ít bạn nghĩ rằng giáo viên đang "làm khó" mình, chứ không biết điều gì là thật sự tốt và cần. Không đọc sâu, tư duy phản biện hay EQ (trí tuệ cảm xúc) theo đó sẽ bị ảnh hưởng, và các bạn khó thể cạnh tranh khi bước vào thị trường lao động trong thời đại trí tuệ nhân tạo thống trị.

(Nguyễn Chí Hiếu – Chọn về Việt Nam, tôi chọn con đường giáo dục thực chất và bền vững, tuoitre.vn, ngày 20/11/2020)

Thực hiện các yêu cầu dưới đây:

Câu 1 (2,0 điểm). Theo tác giả, *điểm cộng* và *mặt trái* của công nghệ, ứng dụng là gì?

Câu 2 (2,0 điểm). Trong đoạn trích, tác giả đã chỉ ra những tác hại của việc *không đọc sâu* như thế nào?

Câu 3 (2,0 điểm). Anh/Chị hiểu như thế nào là *đọc sâu*?

Câu 4 (2,0 điểm). Anh/Chị có đồng tình với quan điểm cho rằng, thế hệ trẻ hiện nay đang bị *công nghệ tác động mạnh mẽ* không? Vì sao?

Câu 5 (2,0 điểm). Thông điệp ý nghĩa nhất mà anh/chị rút ra từ đoạn trích.

II. VIẾT (30,0 điểm)

Hình ảnh dưới đây khiến anh/chị nghĩ đến điều gì về mối quan hệ giữa con người và công nghệ? Anh/Chị sẽ để công nghệ làm chủ hay chọn làm chủ công nghệ? Hãy viết một bài luận để trình bày quan điểm của mình.

----- Hết -----

Thí sinh không được sử dụng tài liệu; Cán bộ coi thi không giải thích gì thêm.

ĐỀ THI HỌC BỔNG 2024 - 2025
MÔN: NGỮ VĂN
KHỐI: 10
HƯỚNG DẪN CHẤM
A. HƯỚNG DẪN CHUNG

1. Giáo viên cần nắm vững yêu cầu của hướng dẫn chấm để đánh giá tổng quát bài làm của học sinh, tránh cách chấm đếm ý cho điểm.
2. Do đặc trưng của bộ môn Ngữ văn nên giáo viên cần chủ động, linh hoạt trong việc vận dụng đáp án và thang điểm; khuyến khích những bài viết có cảm xúc và sáng tạo.
3. Việc chi tiết hóa điểm số của các ý (nếu có) phải đảm bảo không sai lệch với tổng điểm của mỗi ý và được thống nhất giữa các giáo viên cùng chấm thi.

B. ĐÁP ÁN VÀ THANG ĐIỂM

Phần	Câu	Nội dung	Điểm
I		ĐỌC HIỂU	10,0
	1	Theo tác giả, <i>điểm cộng</i> và <i>mặt trái</i> của công nghệ, ứng dụng là: + <i>điểm cộng</i> là giúp cuộc sống con người tiện lợi hơn; + <i>mặt trái</i> là bào mòn rất nhiều kỹ năng. Hướng dẫn chấm: - Học sinh trả lời như đáp án: 2,0 điểm. - Học sinh trả lời được ½ đáp án: 1,0 điểm. - Học sinh trả lời không đúng so với đáp án: không cho điểm.	2,0
	2	Trong đoạn trích, tác giả đã chỉ ra những tác hại của việc <i>không đọc</i> sâu là: + <i>tư duy phản biện</i> hay <i>EQ</i> (trí tuệ cảm xúc) theo đó sẽ bị ảnh hưởng; + <i>khó cạnh tranh</i> khi bước vào thị trường lao động trong thời đại trí tuệ nhân tạo thống trị. Hướng dẫn chấm: - Học sinh trả lời như đáp án: 2,0 điểm. - Học sinh trả lời được ½ đáp án: 1,0 điểm. - HS trả lời không đúng so với đáp án: không cho điểm.	2,0
	3	Học sinh có thể trình bày cách hiểu của mình theo nhiều cách khác nhau, dưới đây là gợi ý: <i>Đọc sâu</i> là phương pháp/kỹ thuật/cách đọc kỹ càng, chú tâm, tập trung vào văn bản; đọc gắn với việc phân tích một cách sâu sắc, có	2,0

		sử dụng óc suy xét (tư duy phản biện) để khai phá các tầng sâu hơn của văn bản với mục tiêu tăng cường khả năng hiểu và thưởng thức. Hướng dẫn chấm: - Học sinh trả lời đúng hướng như đáp án (chấp nhận những cách diễn đạt khác nhau), trình bày mạch lạc: 2,0 điểm. - Học sinh trả lời không đúng hướng so với đáp án: không cho điểm.	
	4	- Học sinh bày tỏ quan điểm cá nhân: đồng tình/ không đồng tình/ đồng tình một phần. - Lí giải: trình bày ý kiến cá nhân hợp lí, thuyết phục. + Nếu đồng tình có thể lí giải theo hướng: Công nghệ ngày càng phát triển mạnh mẽ, mọi mặt của đời sống từ học tập, mua sắm, giải trí... đều gắn liền với công nghệ. Công nghệ đã tác động mạnh mẽ đến thói quen sinh hoạt, giải trí, học tập, tác động đến tư duy của người trẻ. + Không đồng tình: Dù công nghệ phát triển đến như thế nào thì con người luôn có khả năng tư duy độc lập, có khả năng làm chủ và tự quyết định cuộc sống của mình. Mức độ và cách thức công nghệ tác động đến cuộc sống được quyết định bởi chính chủ thể - thể hệ trẻ. + Đồng tình một phần: Kết hợp cả hai ý trên. Hướng dẫn chấm: - Học sinh trình bày thuyết phục: 2,0 điểm. - Học sinh có ý nhưng trình bày chưa thuyết phục: 0,5 - 1,0 điểm. - Học sinh không trả lời đúng yêu cầu đề: không cho điểm.	2,0
	5	Học sinh rút ra một thông điệp có ý nghĩa nhất với bản thân hợp lí, thuyết phục. Một số gợi ý: thông điệp về việc thay đổi để thích ứng với sự thay đổi của công nghệ, ứng dụng; thông điệp về việc giữ vững tâm thế chủ động để không bị điều khiển bởi công nghệ, ứng dụng; thông điệp cần nhận thức về những hạn chế của thế hệ gen Z để có kế hoạch học tập, rèn luyện phù hợp... Hướng dẫn chấm: - HS trình bày thuyết phục: 2,0 điểm - HS có ý nhưng trình bày chưa thuyết phục: 0,5 – 1,0 điểm.	2,0
II		VIẾT	30,0
	1	Hình ảnh dưới đây khiến anh/chị nghĩ đến điều gì về mối quan hệ giữa con người và công nghệ? Anh/Chị sẽ để công nghệ làm chủ hay chọn làm chủ công nghệ? Hãy viết một bài luận để trình bày quan điểm của mình.	
		a. Đảm bảo yêu cầu về hình thức bài văn	3,0

		Học sinh có thể trình bày theo nhiều cách khác nhau nhưng cần đảm bảo bố cục rõ ràng, lập luận chặt chẽ, diễn đạt mạch lạc, không mắc lỗi chính tả, dùng từ, đặt câu.	
		<i>b. Xác định đúng vấn đề cần nghị luận:</i> mối quan hệ giữa con người và công nghệ.	3,0
		<i>c. Triển khai vấn đề nghị luận</i>	15,0
		Học sinh có thể có nhiều cách suy nghĩ, trình bày và diễn đạt khác nhau. Học sinh được khuyến khích bày tỏ những nhìn nhận, suy nghĩ riêng với vấn đề nghị luận. Dưới đây là một số gợi ý: - Ý nghĩa của hình ảnh: một người trẻ đang tập trung vào máy tính bảng tưởng như bạn trẻ đang làm chủ công nghệ. Nhưng cùng lúc ấy, trên đầu đang gắn sợi dây, tượng trưng cho việc bị điều khiển bởi một hệ thống công nghệ – bạn trẻ đang trở thành tù nhân/nô lệ của công nghệ, bị công nghệ điều khiển. Hình ảnh máy tính bảng, điện thoại ở đây có thể tượng trưng cho game, mạng xã hội, các ứng dụng công nghệ khác... - Học sinh chọn một trong hai hướng để triển khai lập luận. Học sinh làm rõ lập luận của mình bằng các dẫn chứng cụ thể, sống động từ đời sống, từ những trải nghiệm thực tế trong cuộc sống hàng ngày. Điều quan trọng là học sinh thể hiện được hiểu biết, quan điểm của mình về vấn đề. Dưới đây là một số ý cơ bản, HS có thể sắp xếp, tổ chức để phục vụ cho lập luận của mình: + Giải thích vấn đề: <i>Làm chủ (công nghệ làm chủ hay làm chủ công nghệ)</i> có nghĩa là có khả năng phối, quản lí, điều khiển theo ý mình. Khi nói đến <i>công nghệ làm chủ</i> cũng có nghĩa là công nghệ đã chi phối, điều khiển con người, con người phụ thuộc vào công nghệ. Ngược lại, con người <i>làm chủ công nghệ</i> nghĩa là con người tận dụng sức mạnh của công nghệ để phục vụ cho cuộc sống của mình. + Phân tích, bình luận: Công nghệ đang có mặt trong mọi lĩnh vực, mọi hoạt động của đời sống và ngày càng đóng vai trò quan trọng, nhất là đối với thế hệ trẻ. Công nghệ thay đổi thói quen sinh hoạt, mua sắm, học tập, làm việc... của con người. Ở tầng sâu hơn, công nghệ ngày càng có khả năng “thấu hiểu” và “kiểm soát” con người. Cùng với việc hỗ trợ đắc lực cho con người, sự lệ thuộc vào công nghệ đang ảnh hưởng đến giới trẻ về thời gian, sức khỏe, trí tuệ... + Giải pháp: Để làm chủ công nghệ, con người cần hiểu công nghệ, tức là cần trang bị kiến thức, kĩ năng, thái độ. Hướng dẫn chấm:	5,0 10,0

	- Học sinh lập luận chặt chẽ, thuyết phục: lí lẽ xác đáng; dẫn chứng tiêu biểu, phù hợp; kết hợp nhuần nhuyễn giữa lí lẽ và dẫn chứng (12,0 điểm - 15,0 điểm) - Học sinh lập luận chưa thật chặt chẽ, thuyết phục: lí lẽ xác đáng nhưng không có dẫn chứng hoặc dẫn chứng không tiêu biểu (7,5 điểm – 11,5 điểm). - Học sinh lập luận không chặt chẽ, thiếu thuyết phục: lí lẽ không xác đáng, không liên quan mật thiết đến vấn đề nghị luận, không có dẫn chứng hoặc dẫn chứng không phù hợp (1,5 điểm – 7,0 điểm). Lưu ý: Học sinh có thể bày tỏ suy nghĩ, quan điểm riêng nhưng phải phù hợp với chuẩn mực đạo đức.	
	d. Chính tả, ngữ pháp Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp tiếng Việt. Hướng dẫn chấm: Không cho điểm nếu bài làm mắc quá nhiều lỗi chính tả, ngữ pháp.	3,0
	e. Sáng tạo Thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề nghị luận; có cách diễn đạt mới mẻ. Hướng dẫn chấm: Huy động được kiến thức và trải nghiệm của bản thân khi bàn luận; có cái nhìn riêng, mới mẻ về vấn đề; có sáng tạo trong diễn đạt, lập luận, làm cho lời văn có giọng điệu, hình ảnh, đoạn văn giàu sức thuyết phục. - Đáp ứng được 02 yêu cầu trở lên: 3,0 điểm. - Đáp ứng được 01 yêu cầu: 1,0 điểm.	6,0
Tổng điểm		40,0

----- Hết -----